

Persbericht

Luxemburg, 11 januari 2018

Regionale ondersteuning door de Commissie en de EIB in het kader van het Jaspers-initiatief moet doelgerichter worden aangewend, aldus EU-controleurs

Volgens een nieuw verslag van de Europese Rekenkamer vertoont een door de Europese Investeringsbank (EIB) beheerd EU-initiatief om lidstaten te helpen bij het aanvragen van middelen uit het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling aanzienlijke tekortkomingen. Het initiatief "Gezamenlijke ondersteuning van projecten in de Europese regio's" (Joint Assistance to Support Projects in European Regions – Jaspers) heeft bijgedragen tot een snellere goedkeuring van projecten, maar heeft de absorptie van EU-middelen niet kunnen beïnvloeden, aldus de controleurs. Ze zijn van oordeel dat de ondersteuning in het kader van Jaspers doelgerichter moet worden aangewend.

De Europese Commissie en de Europese Investeringsbank hebben het Jaspers-programma opgezet om na 2004 toegetrokken lidstaten te voorzien van onafhankelijk, gratis advies om hen te helpen hoogwaardige voorstellen voor grootschalige regionale investeringsprojecten op te stellen.

De controleurs bezochten Kroatië, Malta, Polen en Roemenië en de controle bestreek de periode 2006 tot en met 2016. Ze stelden gebreken vast bij de vaststelling van de belangrijkste doelstellingen, rollen en verantwoordelijkheden in het kader van het Jaspers-initiatief. Dit leidde tot tekortkomingen in de activiteiten en bracht de verantwoordingsplicht in het gedrang.

"De bijstand in het kader van het Jaspers-initiatief werd niet voldoende doelgericht aangewend, wat leidde tot een groot aantal geannuleerde of opgeschorte opdrachten," aldus Oscar Herics, het lid van de Europese Rekenkamer dat verantwoordelijk is voor het verslag. "Hoewel het was bedoeld voor de periode 2007-2013 en vervolgens werd verlengd, heeft het geen duidelijke, meetbare doelstellingen waarmee kan worden aangetoond dat het zijn doel heeft bereikt."

Aan het begin van de periode 2014-2020 werd in het kader van het Jaspers-initiatief ook aangevangen met het ondersteunen van grote projecten die vertraging hadden opgelopen en van de voorgaande programmeringsperiode moesten worden overgedragen, en werden lidstaten aangemoedigd om meer gebruik te maken van de gratis bijstand tijdens de projectuitvoering, hoewel geen van beide een prioriteit was.

De invoering van de nieuwe functie voor de onafhankelijke kwaliteitsevaluatie voor 2014-2020 vertoont significante gebreken. Het feit dat dezelfde persoon verantwoordelijk was voor het aftekenen van zowel de kwaliteitsevaluaties als de advieswerkzaamheden deed afbreuk aan de onpartijdigheid van de Jaspers-kwaliteitsevaluaties, zeggen de controleurs, die een hoog risico op een gebrek aan onpartijdigheid opmerkten met betrekking tot de adviesfunctie van het Jaspers-initiatief.

Dit persbericht wil slechts de kernboodschap weergeven van het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer.

Het volledige verslag is terug te vinden op www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Woordvoerder T: (+352) 4398 47063

Damijan Fišer – Persvoorlichter T: (+352) 4398 45410

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

M: (+352) 691 55 30 63

M: (+352) 621 55 22 24

De in het kader van het Jaspers-initiatief verleende bijstand was relatief uitgebreid, droeg bij tot een snellere goedkeuring van projecten en was in het algemeen van invloed op de kwaliteit van de gecontroleerde grote projecten. De controleurs constateerden echter dat deze weinig tot geen effect had op de geplande reikwijdte, resultaten en het tijdschema voor de uitvoering van deze projecten. In de periode 2007-2013 had de Commissie minder tijd nodig om grote projecten goed te keuren wanneer hiervoor Jaspers-bijstand was ontvangen. De Jaspers-ondersteuning heeft echter over het algemeen de absorptie van EU-middelen niet kunnen beïnvloeden. Dit kwam voornamelijk doordat zich op projectniveau vertragingen in de uitvoering voordeden.

Mettertijd werd er in het kader van het Jaspers-initiatief meer aandacht besteed aan de opbouw van de bestuurlijke capaciteit van de lidstaten, aldus de controleurs. De impact van de Jaspers-ondersteuning op de bestuurlijke capaciteit leidde niet tot een grotere onafhankelijkheid van de bijstand. Zowel nationale autoriteiten als projectbegunstigden verklaarden dat het Jaspers-initiatief een positieve impact had op hun bestuurlijke capaciteit, maar de controleurs troffen geen bewijs aan dat deze verbetering daadwerkelijk was opgetreden.

In combinatie met aanzienlijke tekortkomingen in de planning, monitoring en evaluatie van de Jaspers-activiteiten brachten de geconstateerde zwakke punten de succesvolle werking van het initiatief in gevaar, met name op het vlak van doelmatigheid en doeltreffendheid.

De controleurs bevelen aan dat de Commissie:

- meer invloed uitoefent op de strategische planning van het Jaspers-initiatief, zodat het geleidelijk kan worden afgebouwd wanneer de belangrijkste doelstellingen zijn behaald;
- meteen maatregelen neemt om het hoge risico op een gebrek aan onpartijdigheid te beperken wanneer in het kader van het Jaspers-initiatief projecten die Jaspers-advies hebben ontvangen onafhankelijk worden geëvalueerd;
- volledige toegang verkrijgt tot documenten om de kwaliteit van de onafhankelijke Jaspers-evaluatieprocedures te kunnen verifiëren;
- de Jaspers-bijstand doelgericht aanwendt overeenkomstig de ontwikkeling van het project, en de nadruk blijft leggen op advies voor grote projecten;
- de Jaspers-activiteiten integreert in haar eigen strategie voor technische bijstand;
- de Jaspers-activiteiten voor capaciteitsopbouw in de lidstaten in de loop der tijd aanpast om hun stimulansen te bieden voor het bereiken van een duurzaam niveau van bestuurlijke capaciteit;
- uitgebreide monitoring en evaluatie invoert;
- ervoor zorgt dat de kosten van het Jaspers-initiatief redelijk zijn en overeenkomen met de werkelijk gemaakte kosten.

Noot voor de redactie

Het Jaspers-initiatief wordt gezamenlijk gefinancierd door de Europese Investeringsbank (EIB), de Europese Commissie (via de EU-begroting) en de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling. De drie partners moeten unanimitie bereiken om strategische besluiten te nemen over de richting van en het toezicht op het initiatief.

De werkelijke kosten van het Jaspers-initiatief, vanaf het begin van de werkzaamheden in 2006 tot eind 2016, bedroegen ongeveer 284 miljoen euro. Ongeveer 79 % werd gefinancierd uit de EU-begroting, de rest werd verstrekt door de andere partners in de vorm van aan het Jaspers-initiatief toegewezen personeel. Tussen 2006 en december 2016 keurde de Commissie 963 grote projecten uit de programmeringsperiode 2007-2013 goed. Daarvan werd circa 53 % ondersteund in het kader van het Jaspers-initiatief. In totaal werd rond de 77,6 miljard euro geïnvesteerd in deze projecten die in het kader van het Jaspers-initiatief werden ondersteund; de totale bijdrage van EU bedroeg 46,2 miljard euro.

Het Jaspers-initiatief wordt beheerd door een speciale afdeling van de EIB in Luxemburg. Er werken ongeveer 124 personeelsleden bij deze afdeling, die beschikt over drie regionale kantoren in Warschau, Wenen en Boekarest en een bijkantoor in Brussel.

In het geval van Kroatië en Polen verrichtte de Europese Rekenkamer (ERK) haar controle in samenwerking met de hoge controle instanties (HCI's), die tegelijkertijd hun eigen controles van de impact van het Jaspers-initiatief op nationaal niveau uitvoerden. De ERK verwacht in februari 2018 een afzonderlijk gemeenschappelijk verslag met de twee HCI's te publiceren.

Speciaal verslag nr. 1/2018: "Gezamenlijke ondersteuning van projecten in de Europese regio's (Jaspers) – tijd voor een meer doelgerichte aanwending" is in 23 EU-talen beschikbaar op de website van de ERK (eca.europa.eu).